

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plvtarchi Chaeronensis Moralia, Qvae Vsvrpantvr

Svnt Avtem Omnis elegantis doctrinæ Penvs : Id est, varij libri: morales, historici, physici, mathematici, denique ad politiorem litteraturam pertinentes & humanitatem : omnes de Graeca in Latinam linguam transscripti summo labore, cura, ac fide

Plvtarchi Chaeronensis Ethicorum Sive Moralium

Plutarchus

Impressum Francofor. ad Mœn., M.D.LXXXII

De carnium esu, oratio posterior

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-351

diuinam, sed à genio profectam, veteres Titanas appellau-
runt. eaq; est quæ dat pœnas.

PLUTARCHI DE CARNIVUM ESV,
oratio posterior.

RAPIO nos hortatur, vt recentibus alacribusq;
cogitationibus ad disputationem de carnium
esupridianam reuertamur. Est verò, vt aiebat
Cato, difficile verba facere ad ventres auribus
carentes: haustusq; est à plerisq; consuetudinis ille è varijs
mixtus ac confusus potus. Circaxi cyeonis instar pariens

Frandes, & gemitus, cruciatus, atq; dolores.

Vita de-
licia.

neq; facilè hamus eximi potest esus carnium, voluptatis cu-
piditate occupatis ac tanquam transfixis. Evidem conve-
niebat, vt quo more hominis mortui ventrem execant, at-
que aduerso Sole concissum abiecint, cū innuentis fuisse
causam omniū quæ in vita peccauit homo: ita nos gulæ cæ-
disq; studio euulso, reliquū vitæ tempus castè exigere, quā-
do ipse venter non ad cœdes impellit, sed in temperantie no-
stra culpa ijs polluitur. Veruntamen si fieri nequit ut planè
vitemus esum carnium, & consuetudo facit ut nos pudeat
isto peccato abstinere: saltem cum ratione peccemus. Edam-
us, inquam, carnes, sed fame, non luxuria impulsu: inter-
ficiamus animal, sed miserantes & dolentes, non insultan-
tes & excruciantes. qualia nunc multi multa perpetrāt. alij
verubus ignitis porcos iugulāt, vt ferri tinctura sanguis ex-
stinetus atque diffusus carnem molliat delicatamq; reddat.
alij vberibus suum fetarum instantे iam partu insiliunt ea-
que calcant, vt sanguinem & lac & tabum fetus simul in-
terfecti inter matris dolores eximentes (proh piacularis lu-
piter) maximè inflamatam animalis partem vorent. alij
grues & olores oculis confutis inclusos in tenebris sagi-
nant, alienis temperamentis atq; condimentis gustum no-
uum obsonio suo conciliantes. Vnde apprimè manifestum ij
fir, non alimenti aut vslus necessitatise gratia, sed ob satie-
tatem, luxum & prodigalitatem nefas hoc ad voluptrē pa-
randam fuisse cōuersum. Proinde sicut libidinem in mulie-
ribus suis non explentes, omnia tentando ac incestis cupi-
titatibus vagando tandem ad infanda prolabantur: sic

circa

circa nutrimentum intemperantia naturalem & necessarium transgressa finem crudelitatem ac flagitio cupiditatem variauit. Etenim sensus contagio quodam vitiantur, vnuis, que alterius vitio & libidini socium se præbet, vbi modum à natura præscriptum excedunt. Sic auditus vitio labrans, Musicam corruptit, vt molles quidam effeminati que modi turpes palpationes, muliebresque titillationes ederent. Ita visus didicit non pyrrichio saltu gaudere, non gestulationibus manuum, non saltationibus elegatibus vindendis: sed cœdes & mortes hominum, vulneraque & pugnas spectaculum sumtuosissimum sibi parare. Ita iniustas mens comitatur coitus intemperans, coitui turpi auditio-nes à musica alienæ, cantibus & auditionibus impudenti-bus theatra absurda, spectaculis inhumanis immanitas & aduersum homines crudelitas. Itaque diuinus ille Lycurgus in tribus suis legum tabulis, quas rhetras appellat, ser-
ra & securi solis ianuas domorum ac fastigia fabricari ius-
sit, nullo alio instrumento adhibito. non profecto quod asciis, terebris, aliisque ad subtile opus faciendum utilibus
bellū indixisset: sed sciens, de talibus ædificiis non illaturū lecticam auro ornata, mēfas argenteas, purpureos tape-
tes, lapides preciosos: ac domū talem, culcitram, mensam,
calicem trahere secum cœnam tenuem, prandiumque vul-
gare. Initio verò prauæ viuendi rationis succedit

25 (*Lactens equam propter cen pullos currit*)

omnis luxuria & profusio. Quæ enim nō est sumptuosa cœ-
na, ad quam aliquod necatur animal? an paruum impen-
diū videretur nobis anima? nondū dicam, fortasse patris, ma-
tris, filii aut amici anima, vt Empedocles: sed tamen sensu,
visu, auditu, vi imaginandi, intelligendi que prædicta? quam
ad sui appetitum & consecutionem, alienique fugā vnum-
quodque animal à natura accepit. Iam hoc considera, vtri
nos melius cicures humanosque faciant philosophorum:
iine qui liberos, amicos, parentes, vxores à nobis man-
ducari volunt, vt morte verè extinctos: an Pythagoras &
Empedocles, qui nos condocefaciunt etiam erga alijs ge-
neris animalia iustitiam exercere? Tu quidem rides cum,
qui ab ouis esu abstinen. Is tamen dicet: cūm vos videmus
mortui patris aut matris portiones abscindere, amicisque
eas absentibus mittere, præsentes verò inuitare, carnesque

illis larga manu appouere, non rideam? Quāquam nos fortasse peccamus, qui libros istos attingimus, manibus, oculis, pedibus, & auribus non prius lustratis nisi profectō hec ipsa lustratio est, cūm de hisce differentes oratione liquida (vt ait Plato) salsum auditum proluimus. Tamen si quis li-⁵
brorum disputationumque instituat comparationem: de-
prehendet istorum philosophiam ad Scythes pertinere,
Sogdianos & Melanchlænos, de quibus scribenti Herodo-
to non habetur fides: Pythagoræ autem & Empedoclis
decreta, leges suisse priscorum Græcorum, hosque eorum ¹⁰
institutis in vita degenda stetisse, neque eos ullam in bruta-
vum fecisse. Qui ergo sunt, qui postea temporis decreuerūt
cædes animalium?

*Qui primum gladios duxere ex are malignos,
Primi & carioris gustarunt & sceratauri.*

Hoc sanè modo etiam tytanni homicidiorum initia iaciūt.
* vt Athenis principiò interfecerunt pessimum sycophan-
tam, qui Epitedeius appellabatur: itemq; secundum & tertium.
deinde cædibus adsueti Niceratum Nicæ F. interfici
viderunt, & imperatorem Theramenem, atque Polemar-²⁰
chū philosophum. Sic ab initio ferum aliquod & noxiū
animal deuoratum fuit: deinde aus aliqua aut piscis. donec
his condocefa facta & gustui adsueta libido ad bouem ope-
rarium progressa est, & ouem quæ nos ornat custodemq;
domus gallum. itaque paulatim inexpletam roborantes a-²⁵
uiditatem, in cædes hominum & bella sunt delapsi. Verū
nisi quis præterea demonstret, animas dum renascuntur,
promiscuè vti corporibus hominum & brutorum, & quod
nunc est brutum, post fieri hominem, ac per vices ferum, ac
mansuetum, naturamq; omnia mutare & transferre alieno
carnis velantem amictu: hæc non auertūt cum qui gulæ se
dedidit: quod gula studium & corpori morbos grauedi-³⁰
nemq; ingenerat, & animam ad bellū traductam iniustius
vitiat: vbi nos adfuerimus, vt absq; cæde & sanguine ne-
que hospitem excipere, neq; nuptias celebrare, neque cum
amicis vivere velimus. Quod si illa quæ de animalium per
vicissitudinem quandā in corpora illa psu disputantur, non
faciunt fidem: attamen dubitatio ipsa magnam nos cautio-³⁵
nem, magnum iubet adhibere metū. Verbi gratia: si in no-
cturno aliquis prœlio in virum, qui collapsus armis corpus
coope
dam d
jacti
berna
stereb
ciend
certe
siden
quer
10 Pa
qua
mer
tem
dixi
15 Iu
dimi
dem
ira, p
ad p
ceru
dicat
nim, p
seit?
hoc co
10 facio fi
huic de
tio? Q
nam o
& nequ
15 neque
dio pr
te con
placen
uersat
had dia
resin
nitato
poste
cum p
& tan

cooperiat, irruat stricto gladio, audiatque interim quendam dicere, Non certo sibi constare, putare tamen eum qui iacet imminentis esse filium, fratrem, patrem, aut contubernalem: præstatae opinioni ei falsæ subscribētem dimittere hostem amici loco: aut contemta ea, quod ad fidem sciendam firma satis non sit, domesticum pro hoste interficere? hoc sane omnes dicetis indignum fore facinus. Considera mihi etiā Meropen illam, quæ sublata securi filium, quem percussorem filii putat esse, ferire iam volens dicit,

10 Penerabilis te mactabo illo nunc ego hoc:
quantum in theatro excitat motum intentorum cœdi ac
meruentium ne senem anteuerat inhibetem, adolescentemq;
feriat. At enim si tum alius aliquis senex adstitisset,
dixissetq;, Feri, hostis est: alius, Ne ferias, filius est: quæro v-

15 trum sit flagitium maius, Filii gratia hostem impunitum
dimittere, an obiram aduersus inimicum, incidere in cœ-
dem filii? Quapropter, quandoquidem nō odium nos, non
ira, non vlicescendi cupiditas in brutorum cœdem agit, sed
ad partem aliquam voluptatis parandam adstat reducta

20 ceruice vi etiā, neci destinata si iam philosophorum aliis
dicat, Perime, brutū est animal: alius, Inhibe necem, quid enim,
si in hoc corpus cognati alicuius aut dei anima cōces-
serit? prob deūm fidem, in eodemne versor periculo, siue
hoc credens abstineo carnis es: siue fidem derogans inter-

25 ficio filium aut aliquem alium necessariorum? Impar verò
huic disputationi est Stoicorum pro- esu carnium decerta-
tio? Quis enim est iste, cui tam multa in ventrem & culi-
nam ora patent? Cur voluptatem esse minatam dicentes,
& neque inter bona, neque inter ea quæ præcipua vocant,

30 neque inter naturæ conuenientia numerantes, tanto stu-
dio pro iis laborant, quæ ad voluptatem conducunt? Cer-
tè consequens hoc erat, vt cùm è coniuīis vnguentum &
placentas exegissent, multo magis carnem & sanguinem a-
uersarentur. Nunc veluti si suam philosophandi rationem

35 ad diarias reddituum instituissent annotationes, sumptum in
res inutiles atque oculos faciendum amputant: inhumanitatem luxus atq; crudelitatem non auersantur. Quid tum
postea dicent nulla nobis cùm brutis est familiaritas. Ne
cum vnguentis quidem, inquam, & exoticis condimentis.
& tamen hæc, tanquam inutilia & superuacanea, solique
volupta-

voluptati inseruientia, yndique expell.tis. Verùm enim uero hoc ipsum iam nunc dispiciamus, an nullo nobis iure natura brutum animantium genus deuinxerit? non artificiosè hoc aut sophistarum more disputantes: sed in ipsas nostrorum animorum affectiones intuiti, humaniterque nobiscum ista meditantes atq; perpendentes. * * *

*PLVTARCHI LIBELLVS, MAXIME CVM
principibus viris philosopho esse dispu-
tandum.*

Vo d instituisti te in amicitiam Sorani insinua-re, eamque amplecti & colere, quæ multis pri-
uatis, multis etiam publicè sic utilis atq; fru-
gifera futura: rem facis honestatis, reipub hu-
manitatisq; studio homini conuenientem: non, vt non-
nulli opinantur, ambitioso. Etenim hoc potius verum est,
ambitiosum esse, & meticulo sum cum, qui fugit veretur
que dici adhædere iis qui in aliqua potestate sunt constitu-
ti, & eos demererit. Nonne enim homo ingenii culturæ pa-
tiens, & philosophiæ indigenus diceret: vt innam Simo fierem
cerdo, aut Dionysius litterator de Pericle vel Catone, vt
mihi sicut illis adsideret ac colloqueretur Socrates? Aristó-
fanè Chius à sophistis impetus maledictis, quod cum om-
nibus qui hoc vellent differeret: Optare se dixit, vt etiam
bruta animalia intelligere possent verba ad virtutem inci-
tantia. Nos vero potentum & principum virorum consue-
tudinem, tanquam agrestium & ferorum animalium, vita-
bimus: Non statuari morem seruat philosophiæ oratio. vt
simulacra (quod est apud Pindarum) faciat in sua perpetuò
hærentia basi. Sed quicquid attingit, id industriu vult red-
dere, efficax atque animatum, impetusque ingenerat, & iu-
dicia quibus id ad utilia incitetur, consilia honestatem re-
spicientia, altitudinemq; animi cum mansuetudine & cau-
tione coniunctam. Atque hæc causa est, cur libentius cum
eminenteribus ac potentia præstantibus consuecant viri ci-
viles. Quippe & medicus honestatis studiosus malit ocu-
lum sanare qui pro multis videat, multisque custodiat: &
philosophus promtior eiit ad curandum animum quem
pro multis procurare videt, & qui debeat multis sapere,

philo-